

Наташа Ростова: в ней пробуждаются патриотические чувства и глубокое понимание единства нации. Она готова к самопожертвованию.

Скарлетт О'Хара: в начале войны проявляет безразличие к ней и тщеславие. Её главная мотивация в военные годы – личное выживание и выживание своей семьи, а не абстрактные идеалы.

Жизненная позиция и быт:

Наташа Ростова: полностью реализует себя в роли жены и матери, становясь олицетворением семейного очага и идеалом русской женщины в понимании Толстого.

Скарлетт О'Хара: её цель – практичность, достижение желаемого, финансовая независимость и утверждение собственного «я». В быту она берет на себя «мужские» обязанности (управление лесопилкой, ведение счетов), что для того времени является вызовом.

Итоговый образ. Финал судьбы:

Наташа Ростова: обретает счастье в любви к Пьеру, полностью погружаясь в семью, мужа и детей. Её духовное становление завершено, предназначение исполнено. Лев Толстой подчеркивает: «Проснулась любовь, и проснулась жизнь».

Скарлетт О'Хара: добивается финансового благополучия, но теряет близких людей. Финал романа – это осознание одиночества, горькое переосмысление жизни и желание вернуть любовь Ретта Батлера.

Заключение. Проведенный анализ позволяет сделать следующие выводы.

Наташа Ростова и Скарлетт О'Хара представляют собой два полюса одной эпохи – два разных ответа на вызовы истории, продиктованные национальными культурными кодами.

Общее для обеих героинь: они проходят через ужасы войны, теряют близких, вынуждены взрослеть и проходят сложный путь трансформации. Их характеры закаляются в горниле исторических потрясений.

Различия лежат в плоскости ценностных ориентаций и итогов жизненного пути:

Наташа Ростова олицетворяет собой путь к гармонии через любовь, самопожертвование и единение с семьей. Её судьба – это воплощение идеала женственности в русской классической литературе, где высшей ценностью является духовное единение с близкими.

Скарлетт О'Хара демонстрирует путь выживания через силу воли, прагматизм и индивидуализм. Она является проекцией «американской мечты» и нового типа женщины, для которой важна личная независимость и материальная стабильность.

Их противоположные судьбы отражают глубинные различия двух культур: русской, с её идеей соборности и духовного поиска, и американской, с её культом индивидуализма и успеха.

1 Толстой, Л. Н. Война и мир : роман / Л. Н. Толстой. – Москва : Эксмо, 2020. – 1248 с.

2 Митчелл, М. Унесенные ветром : роман : в 2 т. / М. Митчелл ; пер. с англ. Т. Озерской. – Москва : Эксмо, 2022. – Т. 1. – 608 с.

ХАРАКТЕРЫСТЫКА ДЗЯЦЕЙ ПАВОДЛЕ ЎЗРОСТУ І ПОЛУ Ў НАРОДНА-ДЫЯЛЕКТНАЙ МОВЕ ВІЦЕБШЧЫНЫ

Дземідовіч А.М.,

студэнт 3 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Дзядова А.С., канд. філал. навук, дацэнт

Лексіка, якая характарызуе чалавека ў пэўных адносінах, займае цэнтральнае месца ў любой моўнай сістэме, адлюстроўваючы найбольш істотныя для калектыўнай свядомасці катэгорыі. У народна-дыялектнай мове гэты пласт слоў адметны асаблівай канкрэтнасцю, метафарычнасцю і глыбокім пранікненнем семантыкі ў традыцыйны лад жыцця людзей. Наша даследаванне прысвечана комплекснаму аналізу такіх найменняў на матэрыяле народных гаворак Віцебшчыны – рэгіёна з багатымі і дыялектна разнастайнымі моўнымі традыцыямі. Актуальнасць навуковай работы абумоўлена неабходнасцю

сістэмнага вывучэння лексіка-семантычнай групы назваў дзяцей у кантэксце даследавання розных тэматычных аб'яднанняў рэгіянальных назваў паўночна-ўсходняга дыялекту, што дазваляе асэнсаваць спецыфіку ментальных працэсаў і каштоўнасных арыенціраў носьбітаў віцебскіх гаворак.

Мэта даследавання – выявіць сістэму ўзростава-палавых характарыстык дзяцей і ўстанавіць семантыка-словаўтваральныя адметнасці, экспрэсіўную афарбоўку і асаблівасці ўжывання адпаведных назваў у народна-дыялектнай мове Віцебшчыны.

Матэрыял і метады. Матэрыялам даследавання з'яўляюцца лексічныя адзінкі дыялектнага тыпу, якія характарызуюць дзяцей паводле прыналежнасці да пэўнай узроставай групы і полу ў народных гаворках паўночна-ўсходняй часткі Беларусі. Навуковая работа праведзена на аснове “Рэгіянальнага слоўніка Віцебшчыны” [1, 2]. У працэсе даследавання выкарыстаны апісальны метады, структурны, а таксама метады сістэмнага аналізу.

Вынікі і іх абмеркаванне. У даследаваным моўным матэрыяле найбольш шматлікім і семантычна разнастайным з'яўляецца пласт лексікі, якая характарызуе дзяцей паводле ўзросту і полу. Найменні такога тыпу дэманструюць не толькі багацце нейтральных і ацэначных характарыстык, але і выяўляюць традыцыйныя ўяўленні пра фізіялагічныя асаблівасці, паводзіны і сацыяльную адаптацыю дзіцяці.

Побач з літаратурным асноваўтваральным назоўнікам **дзіця** ў віцебскіх гаворках функцыянуе цэлы шэраг народна-дыялектных варыянтаў і памяншальна-ласкавых формаў. Напрыклад, **дзіцёнак (дзяцёнак):** *Бацька мой строгі, сваім дзяцёнкам балатраснічаць не даваў* (Язна Міёр.) [1, с. 177]; **рабёнак (рабёшак, рабянёнак, рабяцянёнак, рібянёнак, рябёнак):** *Гэты рабёнак нейкі не такі, як усе ў іх* (Дзёрнавічы В.-Дзв.) [2, с. 214] і інш. Прыведзеныя лексічныя адзінкі могуць ужывацца і ў мове дарослых людзей пры звароце да дзіцяці, падкрэсліваючы роднасныя адносіны.

Асобную семантычную падгрупу складаюць найменні, звязаныя з пэўным перыядам жыцця дзіцяці. Немаўля дастаткова часта характарызуецца стылістычна экспрэсіўнымі назвамі тыпу **апоўзлік:** *Што ты хочыш, ён жа йшчэ апоўзлік, ні ходзіць* (Езярышча, Марозава Гар.) [1, с. 46] або **кугакала:** *Нам нада кугакала, каб на ніўцы плакала* (Дворышча Леп.) [1, с. 276]. У прыведзеным апошнім прыкладзе адлюстраваны архаічны звычай плачу дзіця на ніве, злучаны з магільнай практыкай.

Перыяд падлеткавага ўзросту (прыблізна ад 12 да 17-18 гадоў) адлюстраваны ў дыялектнай мове Віцебшчыны асабліва ярка, з улікам гендарных характарыстык, што адпавядае традыцыйнай ролевай дыферэнцыяцыі ў вясковай супольнасці. Функцыянуе шэраг рэгіяналізмаў, якія могуць адносіцца да асоб абодвух палоў. Напрыклад, **падлётныш (падлётак, падлётныш, падулётак, падшпáрак, пудулётак):** *Ванька Данілаў яшчэ падлётныш* (Сокарава Беш.) [2 с. 86]. Часта гэтыя назвы ўжываюцца з адценнем недаверу або змякчэння адказнасці за паводзіны: *От, цяпер гэтыя падулёткі, толькі чорта і твораць напіўшыся* (Новы Пагост Міёр.) [2; с. 86]. Дыялектызм **басяк** таксама абазначае хлопца-падлетка, яшчэ не гатовага да цяжкай мужчынскай працы: *Басяк ён яшчэ, каб каня запрагаць* (Перавознікі Паст.) [1, с. 74]. Для абазначэння хлопца падлеткавага ўзросту выкарыстоўваецца таксама назоўнік **шкрэт** (груб.): *Глядзі, які шкрэт, а ўжо з папіроўскай* (Быцава Беш.) [2, с. 345].

Асаблівай прадуктыўнасцю адрозніваецца семантычная падгрупа найменняў, утвораных ад лічэбніка **пятнаццаць**, што паказвае на ўзрост як на важны сацыяльны маркер падлетка: **петнастоўка (петнацоўка, пятнастка, петнастоўка, пятностаўка):** **Петнастоўкі за рукі ўзяліся і бягуць** (Баяры Чаш.) [2, с. 142]. Гэтыя ж словы могуць ужывацца і з асуджальным адценнем у дачыненні да дарослай жанчыны, якая маладзіцца, што падкрэслівае неадпаведнасць яе паводзін узросту: **Петнастоўка знайшлася, на танцы ёй загарэлася!** (Замачак Чаш.) [2, с. 142]. У народна-дыялектнай мове Віцебшчыны сустракаецца лексічная адзінка **семнастоўка** (утворана ад лічэбніка **сямнаццаць**), якая абазначае дзяўчыну, якая набліжаецца да шлюбнага ўзросту: **Добрая, ладная вырасла семнастоўка, можна замуж аддаваць** (Станіславава Дубр.) [2, с. 251]. Вялікая колькасць жаночых найменняў, звязаных у словаўтваральных адносінах з лікам 15 (**пятнастка**

і шматлікія варыянты да гэтага назойніка), сведчыць аб асаблівай сацыяльнай значнасці гэтага ўзросту для дзяўчыны ў плане хуткага надыходу шлюбнага ўзросту.

Апрача таго, у якасці звароту да дзяўчыны нашымі землякамі могуць выкарыстоўвацца словы **дзяўчо́на**: *У саседкі две дзяўчо́ны* (Задзежжа В.-Дзв.) і **дзяўчу́к** 'дзяўчынка': *Дачка ж яшчэ малая, саўсім дзяўчук, то як ты яе пакінеш на суткі адну* (Псуя Глыб.) [1, с. 177]. Для называння хлопчыка або юнака ў розных рэгіёнах Віцебскай вобласці актыўна ўжываецца дыялектызм **ма́лец** (**ма́ліц**): *Нічога, ма́льцы маладыя – усё асіляць* (Вусава Глыб.) [2, с. 16], а таксама памяншальна-ласкавы варыянт **ма́льчо́нак**: *Ма́льчо́нак вельмі спрытны быў* (Абухава Беш.) [2, с. 17].

Заклучэнне. Такім чынам, моўная карціна свету носьбітаў віцебскіх гаворак ўтрымлівае дэталёвую, сістэмна арганізаваную класіфікацыю назваў дзяцей, якая грунтуецца на трыядзе "ўзрост – пол – сацыяльная роля" і цесна пераплецена з ацэнкай фізічнага і маральнага стану асобы. Найбольш разгалінаванай з'яўляецца лексіка, звязаная з называннем дзяцей і падлеткаў, што тлумачыцца наступным: менавіта на гэтых этапах адбываецца інтэнсіўная сацыялізацыя асобы, таму мова актыўна фіксуе і ацэньвае адхіленні ад чаканых нормаў фізічнага развіцця і паводзін. Семантычныя адрозненні ў лексічных адзінках для называння дзяцей і падлеткаў-хлопчыкаў і падлеткаў-дзяўчат паказваюць на традыцыйнае ролевае размежаванне.

Як сведчыць праведзенае даследаванне, узростава-палавая лексіка Віцебшчыны ўяўляе сабой складаны моўны механізм рэгуляцыі грамадскіх адносін, замацавання традыцыйных уяўленняў пра жыццёвы шлях чалавека і яго месца ў агульнай супольнасці людзей. Вывучэнне гэтай лексіка-семантычнай групы найменняў мае важнае значэнне для рэканструкцыі традыцыйнай мадэлі свету беларускага народа.

1 Рэгіянальны слоўнік Віцебшчыны : Ч. 1 / рэд. Л.І. Злобін. – Віцебск : УА "ВДУ імя П.М. Машэрава", 2012. – 306 с.

2 Рэгіянальны слоўнік Віцебшчыны : у 2 ч. / А. С. Дзядова (рэд.) [і інш.]. – Віцебск : ВДУ імя П.М. Машэрава, 2014 – ч. 2. – 358с.

ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ ПОБУЖДЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ (НА МАТЕРИАЛЕ КОМИКСА «ДЖОДЖО. КЛЯТВА ДРУЖБЫ»)

Евлампијева А.В.,

студентка 2 курса ФГБОУ ВО «Псковский государственный университет»,

г. Псков, Российская Федерация

Научный руководитель – Богемова О.В., канд. филол. наук, доцент

Комикс «Джоджо. Клятва дружбы» французского писателя Андре Гирц [3] является хорошим источником для изучения разговорной французской речи, в которой можно заметить обилие использования средств выражения побуждения. В центре повествования общение между детьми, а также между детьми и взрослыми, что делает речь живой, не литературной, и упрощает понимание содержания. В анализируемом произведении представлен широкий спектр ситуаций, иллюстрирующий различные виды побуждений: от строгого приказа до мягкой просьбы.

Цель исследования заключается в выявлении и классификации основных средств выражения побуждения в современном французском языке на материале комикса «Джоджо. Клятва дружбы».

Актуальность исследования обусловлена необходимостью изучения разновидностей побудительных конструкций в разговорной речи, что способствует глубокому пониманию французского языка, межличностной коммуникации и помогает в изучении языка.

Материал и методы. Материалом исследования послужил оригинальный текст книги «Джоджо. Клятва дружбы». Анализ проводился на основе метода сплошной выборки, в ходе которого было отобрано 23 реплики, содержащие побуждение. Для достижения поставленных целей использовались следующие методы: контекстуальный анализ